

de kor

MAANDORGAAN VAN BIOLOGIA MARITIMA
NEDERLANDSE VERENIGING VAN ZEE-AQUARIUMLIEFHEBBERS
Opgericht 12 November 1939

Nr. 40

4e Jaargang Nr. 4

medio April 1954

DE VOLGENDE STAP

Tot op heden ontvingen wij van de zijde der Leden geen commentaren op de "Reacties op de Statuten". Daaruit mag dus worden geconcludeerd, dat de Statuten, alsmede enkele kleine wijzigingen hierop, met algemene stemmen werden aangenomen.

Hiermede heeft het Algemeen Bestuur aan een deel van zijn beloften voldaan, waardoor tevens de tijd gekomen is een tweede gedeelte in te lossen, namelijk de definitieve Algemeen Bestuursverkiezing. Daarom schrijft het Algemeen Bestuur thans hierbij een

ALGEMENE VERGADERING

uit, te houden op 15 Juni 1954. Daar deze vergadering statutair door de vertegenwoordigers van de Plaatselijke en Gewestelijke Afdelingen gehouden wordt, doch deze functionarissen nog niet zijn benoemd, is vanuit het Algemeen Secretariaat contact gezocht met verscheidene personen in bedoelde Afdelingen; daarbij is hen verzocht na bekomen goedkeuring van de betrokken Leden als Afdelingsvertegenwoordiger op te treden.

De huidige Algemeen Bestuursleden treden alle per 15 Juni 1954 af, doch stellen zich eveneens alle herkiesbaar.

De namen van tegencandidaten alsmede eventuele andere voorstellen kunnen na de in functie treding

van de Afdelingsvertegenwoordigers bij deze worden ingediend.

Namens het Algemeen Bestuur

J.P.J. Turlings

Algemeen Secretaris

-:-

De verwachte en in DE KOR nr. 39 (3/1954) aangekondigde import van tropische zee-aquariumvisjes is inmiddels een feit geworden. O.a. werden geïmporteerd: Amphiprion ephippium, Amphiprion sébae, Amphiprion percula (geel-oranje en rood-oranje), Dascyllus aruanus, Hippocampus spec., Pterois volitans, Scatophagus argus, alsmede nog enkele andere soorten.

Alle Leden, die om nadere inlichtingen verzochten, hebben deze zo spoedig mogelijk toegezonden gekregen, zodat vele vissen reeds hun weg naar de liefhebbers gevonden hebben. -- G.G.P. Wouda

Redactie en Administratie:

G.G.P. Wouda

Hulshorststraat 6

's-Gravenhage

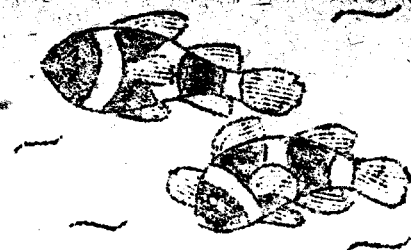
Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen en/of illustraties alleen geoorloofd na schriftelijke toestemming der Redactie

Gratis voor Leden

HET SUBTROPISCH- EN TROPISCH ZEE-AQUARIUM

door
G.G.P. Wouda

IV

Temperatuur:

In tegenstelling tot het onverwarmd zee-aquarium, waarbij wij in het algemeen gaarne zien, dat de temperatuur van het water niet of niet veel tot boven 20° C stijgt, zullen wij bij het verwarmd zee-aquarium er -eveneens in het algemeen- voor moeten zorgen, dat de temperatuur niet of niet veel tot beneden 20° C daalt; dit laatste geldt in het bijzonder voor het tropisch zee-aquarium, waarin bijvoorbeeld levende Korallen gehouden worden. Deze dieren komen weliswaar in alle zeeën voor, doch hun verspreiding is daarbij gewoonlijk beperkt tot die gebieden, waar de temperatuur van het zee-water niet veel lager dan tot 20° C daalt. De vele soorten Koraalvissen hebben bijvoorbeeld eveneens een minimum temperatuur van 20° C nodig om in leven te kunnen blijven. Behalve in onze zomer, zal het derhalve noodzakelijk zijn in Nederland het tropisch zee-aquarium van een verwarmingsapparaat te voorzien. Degenen, die in warmere gebieden wonen, zullen het echter dikwijls zonder zo'n apparaat behoeven te doen; aldaar zal men er zelfs voor moeten zorgen, dat de temperatuur door de omgeving niet te hoog oploopt! Dank zij de technische ontwikkeling op het gebied van de fabricage van elektrische verwarmingsapparaten voor aquariumdoeleinden, is de wijze van verwarming van het tropisch zee-aquarium zeer eenvoudig geworden. Toch is hier een waarschuwend woord op zijn plaats: gebruikt geen apparaten, waarvan metaaldelen in het zee-water komen of --bijvoorbeeld door opspattend water- er mede in aanraking kunnen komen. De keus zal dus moeten vallen op die apparaten, welke geheel in glas zijn ingebouwd.

Een zeer geschikt en betrouwbaar verwarmingsapparaat wordt als Little Wizard-product in de handel gebracht door de A.N.A.G. N.V. te 's-Gravenhage (zie advertentie omslag DE KOR). Dit apparaatje, verkrijgbaar in verschillende Wattages (vanaf 10 Watt), kan zelfs geheel ondergedompeld achter een stuk rots worden weggewerkt. Het electrisch snoer heeft een plastic omhulsel, dat na een proef van bijna twee jaar met dit apparaat ogenschijnlijk door het zee-water nog steeds onaangetast bleek. Ook de enige centimeters dikke rubberdop, waar doorheen het snoer geleid wordt, en welke dop het glazen omhulsel van het verwarmingsapparaat afsluit, is gedurende die tijd gebleken tegen zee-water bestendig te zijn.

Wil men de verwarming automatisch regelen, dan kan men tevens gebruik maken van de eveneens ondergedompeld te gebruiken Little Wizard thermostaat, welke op de zelfde wijze als het verwarmingsapparaat tegen het water is beschermd. De combinatie van beide apparaten voldoet uitstekend.

Sinds enige maanden brengt genoemde firma een nieuwe thermostaat, model ET 4 (genaamd Super-Switch), in de handel, welke aan de buitenzijde van het aquarium wordt bevestigd. Dit apparaat is dus in het bijzonder voor de houder van een zee-aquarium zeer aantrekkelijk, omdat bij gebruik hiervan elk contact van deze thermostaat met zee-water is uitgesloten. (wordt vervolgd)

door
Dr J. J. Smith

II

Meer dan 99% van de planten in zee zijn microscopisch klein en zij behoren voor een groot gedeelte tot de plantengroep, die men de Kiezelwieren of Diatomaëen noemt. Deze wiertjes zijn omgeven door een pantsertje van kiezelzuur en zij hebben vaak zeer mooie vormen. Het pantsertje bestaat uit een doosje en een dekseltje, welke als bij een botervlootje over elkaar sluiten. Wanneer het wiertje dood is, zakt het omhulsel naar beneden en als het eenmaal op de bodem is aangeland, kan het daar eeuwen blijven liggen, want het wordt niet door zee-water opgelost. Daar dit proces steeds maar door gaat, kunnen er na verloop van duizenden of miljoenen jaren metersdikke lagen ontstaan, welke grotendeels uit deze pantsertjes opgebouwd zijn. Wanneer de zeebodem op zo'n plaats dan later bijvoorbeeld bij een gebergtevorming ver naar boven gedrukt wordt, kan zo'n laag dus boven het zeeniveau komen te liggen. Op sommige plaatsen wordt deze "diatomaëen-aarde" ontgonnen en gebruikt als isolatiemateriaal en bij de fabricage van dynamiet. Even goed als de landplanten hebben deze kleine wiertjes zonlicht nodig voor het maken van de organische stoffen en het is dus duidelijk, dat we hen alleen betrekkelijk dicht onder de oppervlakte van de zee zullen aantreffen.

Hoe diep het zonlicht kan doordringen, hangt af van de helderheid van het water en van de zonnestand, maar zelfs in de Middellandse Zee heerst op dertig meter diepte al een vage schemering. Hoewel er onder de gunstigste omstandigheden nog sporen licht kunnen doordringen tot 1000 meter, is dat voor de planten van geen enkel belang, omdat het licht al snel te zwak wordt om assimilatie mogelijk te maken.

Zo moet dus de bovenste laag het voedsel opleveren voor alle dieren, die tot op de grootste diepten in zee voorkomen.

Hoewel Kiezelwieren wel in staat zijn zich voort te bewegen, speelt dat toch practisch geen rol. Zij zijn overgeleverd aan de zeestromingen, welke hen met zich meevoeren; zulke organismen, zowel planten als dieren, vat men samen onder de naam plankton.

Zo gauw de Kiezelwieren te diep zinken, zijn zij ten dode opgeschreven en zij moeten dus middelen hebben om te blijven zweven. Hun soortelijk gewicht is maar weinig hoger dan dat van zee-water en bij hun assimilatie vormen zij dan ook o. a. vet. Dit vormt kleine druppeltjes en omdat vet lichter is dan water, doen die druppeltjes dienst als drijforganen. Veel planktonorganismen zijn bovendien voorzien van allerlei lange en soms sterk vertakte uitsteeksels, waardoor de weerstand in het water zeer vergroot wordt en zij dus gemakkelijker blijven zweven. Een deel van het vet, dat de wiertjes gemaakt hebben, vinden we tenslotte terug als ... margarines op onze boterham, al heeft het dan ook van te voren enige keren van eigenaar verwisseld. Microscopisch kleine diertjes aten de Diatomaëen op; deze werden weer opgegeten door grotere diertjes, die op hun beurt weer tot voedsel dienden voor nog grotere en zo komen we tenslotte bij de Walvissen terecht, die zich met kleine Garnaaltjes en dergelijke voeden (het zogenaamde walvis-aas). De Mensen maken weer jacht op de Walvissen en via de walvisvaarders wordt het traan o. a. naar Nederland gebracht, waar het verwerkt wordt in de margarine.

(wordt vervolgd)

door
Dr C. van der Meer

VII

In het algemeen zal men in een bak van 60 x 40 x 40 cm niet te grote dieren zetten. Afhankelijk van de soort zal 5-10 cm zeker de bovengrens zijn. Ook jonge exemplaren van zeer snel groeiende soorten zijn minder geschikt, daar zij al spoedig te groot worden en verwijderd moeten worden.

Thans volgt een beschrijving van enkele zeer sterke zee-aquariumdieren, die vooral voor beginners in aanmerking komen. Enige kennis van de diergroepen moet hier bij de lezer verondersteld worden.

Onder de Holtedieren komen vooral de Zee-anemonen in aanmerking en van deze in het bijzonder de Paarde-anemoon (*Actinia equina*), de Zee-anjelier (*Metridium senile*) en de diverse soorten *Sagartia*'s. Paarde-anemonen en Zee-anjeliere vinden een plaatsje op de rotsen, de *Sagartia*-soorten in het zand tegen de rotsen. Al deze dieren zijn vleeseters; het voedsel kan zowel dood als levend zijn.

Van de Stekelhuidigen noem ik slechts de Zee-appels (*Psammochinus miliaris*). Dit zijn alleseters, die de Algen van de ruiten afknagen of brokjes Mossel of Garnaal verorberen.

De Wormen ga ik hier stilzwijgend voorbij, terwijl ik van de Weekdieren slechts de Mossel (*Mytilus edulis*) noem. Deze hecht zich met door de voet afgescheiden, kleverige byssusdraden vast aan steen of glas. Hij leeft van kleine rondzwevende eetbare deeltjes en kan in geval van troebel water wel eens zijn nut hebben als levend filter, daar hij in staat is grote hoeveelheden water schoon te filteren en al het zwevend vuil als vrij vaste "worstjes" weer te lozen.

De Schaaldieren leveren meer geschikte soorten op. In geen enkele beginnersbak mogen de Steurkrabben (verschillende soorten *Palaemon*; *Palaemonetes varians*) ontbreken. Deze prachtig doorzichtige, soms fraai gekleurde, levendige en sterke diertjes zijn bij uitstek geschikt, temeer, daar zij ook nog zeer weinig kieskeurig zijn wat hun voedsel betreft. Alle soorten levend en dood dierlijk en plantaardig voedsel worden door hen gegeten.

Verder komen nog in aanmerking jonge exemplaren (tot 5 cm) van de Heremietkreeft (*Eupagurus bernhardus*), een aardige rosegekleurde kreeft, die zijn weke achterlijf in een leeg Slakkenhuis verbergt. Dit aardige dier is een echte afvalter en dus ook al niet moeilijk in de kost.

Kleine Strandkrabben (tot 1 cm) zijn wel aardig, maar bij enigszins goede voeding worden ze al gauw te groot en dus ongeschikt voor een middelgroot zee-aquarium.

Tenslotte nog iets over de Vissen. Helaas zijn de meeste voor het koud zee-aquarium geschikte vissen uitgesproken bodembewoners.

Als enige vrijzwemmende vis kan ik het Driedoornig Stekelbaarsje (*Gasterosteus aculeatus*) aanbevelen, dat dikwijls zo uit de sloot in Zee-water gebracht kan worden. Dit visje eet bij voorkeur levend voedsel. Een tweede, zeer geschikt visje is het Zee-grondeltje (*Gobius minutus*), een vrij onaanzienlijk maar aardig visje, dat zich met zijn tot een soort zuignap vergroeide buikvinnen heel behoorlijk aan glas en stenen kan vasthouden. Het diertje eet alle voedsel van dierlijke oorsprong.

(wordt vervolgd)

ZEE-DIEREN EN LAGE TEMPERATUREN

door

G.G.P. Wouda

III

Tegenover de in beide vorige artikelen gepubliceerde waarnemingen in het koude jaargetijde staan een aantal waarnemingen, welke ik reeds eerder verrichtte in het warme jaargetijde. Het bleek daarbij, dat Zee-anjeliere gemakkelijk temperaturen tot ongeveer 25° C konden verdragen, mits de doorluchting (beweging in het water) niet te zwak was en het oplopen der temperatuur geleidelijk geschiedde, dat wil zeggen, dat zij zich over meerdere dagen moest uitstrekken. Vooral deze laatste factor speelt een belangrijke rol bij Zee-anjeliere, zoals ik ook vroeger reeds kon waarnemen. Sommige zee-aquariumhouders zijn van mening, dat men des zomers geen Zee-anjeliere in leven kan houden en zij verwijderen deze dieren dan uit hun zee-aquarium tegen de tijd, dat het in huis warm dreigt te worden door een zomers zonnetje. Dit lijkt mij niet de juiste methode, althans niet voor degene, die ten behoeve van onze liefhebberij wil onderzoeken onder welke omstandigheden genoemde dieren met succes te houden zijn; door de genomen proeven, welke zich over de laatste vier jaar uitstrekten met steeds dezelfde exemplaren, ben ik tot de overtuiging gekomen, dat Zee-anjeliere in een aquarium gehouden meer kunnen verdragen wat de temperatuur betreft, dan men soms denkt.

Komt de temperatuur belangrijk boven 25°C, dan wordt de eetlust van deze dieren minder en laten zij zich zelfs los van hun ondergrond, ook al vindt die temperatuurverhoging geleidelijk plaats. Houdt die hoge temperatuur enige dagen aan, dan sterft de Zee-anjelier. In verband hiermede acht ik 26°C de optimale levenstemperatuur voor een Zee-anjelier (*Metridium senile*).

De eveneens uit de Noordzee afkomstige Zee-anemone (*Actinia equina*) kunnen, zoals ik herhaaldelijk waarnam, gemakkelijk temperaturen tot ongeveer 30°C verdragen, mits ook hierbij de doorluchting niet te zwak is. De eetlust is bij deze dieren dan nog uitstekend, hoewel bij het voederen tegen overmaat gewaakt moet worden, omdat dit laatste dan wel eens spoedig tot waterbederf aanleiding zou kunnen geven.

Wanneer ik de in deze serie artikelen vastgelegde gegevens vergelijk met enige feiten, zoals deze zich in de vrije natuur bij Zee-anemone en Zee-anjeliere aan ons voordoen, dan rijst bij mij de vraag of tussen mijn waarnemingen en die feiten soms een rechtstreeks verband bestaat. Hierbij heb ik in het bijzonder het oog op het feit, dat langs de Nederlandse kust slechts Zee-anemone voorkomen tot Den Helder als Noordelijkste punt; Zee-anjeliere vindt men naar verhouding weinig ten Zuiden van Den Helder, doch juist veel ten Noorden van Den Helder (deze laatste plaats inbegrepen). Een verklaring hiervoor is, voorzover mij bekend, nog niet gevonden, doch ik vraag mij af, of deze opvallende gebiedsbeperving van beide soorten op haar beurt verband houdt met de in deze kustgebieden voorkomende zee-watertemperaturen; zowel de zonnearmte als de Warme Golfstroom spelen hierbij geheel of gedeeltelijk een rol. Aan de hand van mijn eigen waarnemingen meen ik het door mij gestelde bevestigend te mogen beantwoorden, doch zolang door bijvoorbeeld anderen niet heel wat meer van dergelijke waarnemingen zijn gedaan, vormt dit antwoord nog geen wetenschappelijk verantwoorde verklaring voor bedoelde gebiedsbeperving. Eventuele ervaringen en conclusies van anderen zal ik daarom gaarne vernemen.

Een ander zeer fraai voorbeeld van samenleving met Bacteriën is het volgende. Zoals men waarschijnlijk wel weet, zijn vele Diepzeevissen lichtgevend. Intal van gevallen zijn zij echter niet zelf lichtgevend, maar wordt de lichtreactie teweeggebracht door Bacteriën, die in de huid van deze Vissen leven. Bedoelde lichtreactie ontstaat door hun stofwisseling en kan dus met het lichten der zee, dat door Noctiluca (Zeevonk) veroorzaakt wordt, vergeleken worden. In een doorsnede van de huid van zulk een lichtgevende Vis kan men dan prachtig op bepaalde plaatsen hoopjes Bacteriën zien liggen. Zeer typisch is het, dat deze Bacteriën alleen maar op bepaalde plaatsen voorkomen, welke bij verschillende vissoorten weliswaar verschillend zijn, maar bij eenzelfde vissoort steeds gelijk zijn.

De lichtgevende Bacteriën verschaffen hun symbiant voedsel, daar vele andere dieren op de lichtschijs afkomen.

Tal van Bacteriën zouden, wanneer zij alleen waren, spoedig te gronde gaan door de producten van hun eigen omzettingen; het is dus zeer wenselijk, dat deze producten - zodra de concentratie te hoog wordt - verdwijnen. Daarvoor zorgen andere soorten, die op hun beurt de eerstgenoemde nodig hebben, omdat zij de oorspronkelijke stof niet kunnen aantasten. Zo komt het ook, dat wij praktisch nooit in de natuur één enkele soort microben tegelijk aantreffen, maar meestal vele soorten bij elkaar.

Soms zien wij meerdere individuen van dezelfde soort elkaar helpen in de strijd om het bestaan. Zij vormen dan kolonies: Blauwwieren, Endorina, Volvox en dergelijke.

Bij de Blauwwieren treffen we lange wierdraden van vele cellen aan, doch er is geen sprake van arbeidsverdeling, zoals bij de hogere planten.

Het Blokwier toont hetzelfde, maar is alleen blokvormig en bestaat uit 16 cellen. Deze zijn door een gemeenschappelijk slijmhuideje omgeven, waar elke cel twee zweefpharen doorheen steekt. We kunnen hier dus zowel spreken van een heel eenvoudig meercellig plantje, doch evengoed van een cellenstaat van 16 afzonderlijke individuen, in een gemeenschappelijke slijmkogel.

Bij Volvox vormen ongeveer 20.000 cellen een kolonie, waarbij een duidelijke arbeidsverdeling is waar te nemen. De buitenlaag is de met zweefpharen bezette laag, welke voor de beweging zorgt. Andere cellen zorgen voor de voortplanting, zodat binnenin dochterkolonies gevormd worden, die bij de dood van de omhullende laag vrij komen en dan een zelfstandig leven gaan beginnen.

(wordt vervolgd)

Enige Leden zouden ter completering van de in hun bezit zijnde jaargangen van DE KOR en het daarvoor uitgegeven Mededelingenblad gaarne de volgende nummers willen ontvangen: Mededelingenblad nr. 1 t/m 6 en 8; DE KOR le jaargang nr. 1 (1/1951). Wie kan hier helpen? Aanbiedingen aan de Administratie, Hulshorststraat 6, 's-Gravenhage.

LEIDEN

Op Donderdagavond 11 Maart 1954 kwam de Afdeling LEIDEN EN OMSTREKEN bijeen ten huize van ons medelid de Heer T. Tieleman. Nadat we het mooie zee-aquarium van onze gastheer hadden bekeken, kwamen nogmaals de Statuten ter sprake. De Heer G. Spijker deed enige voorstellen, welke zouden moeten leiden tot een verdere verbetering van ons Verenigingsorgaan en een verhoogde gelegenheid tot het maken van propaganda voor onze Vereniging. Deze voorstellen zullen aan het Algemeen Bestuur worden doorgegeven met het verzoek de uitvoerbaarheid nader te willen onderzoeken.

Uit een ingekomen stuk bleek, dat ons de mogelijkheid geboden wordt zonder kosten (tot het vliegveld Schiphol) tropische zee-dieren uit Nieuw-Guinea te importeren. Dit aanbod werd met beide handen in dank aanvaard.

Uw verslaggever demonstreerde vervolgens een nieuwe aquariumluchtpomp: de Cycloon. Dit apparaat is -voorzien van rubbervoet- solide uitgevoerd, maakt weinig geluid en geeft vrij veel lucht. Het is een pomp, welke we -gezien de prijs: f.13,50 van harte kunnen aanbevelen.

De Heer Stol te Leiden deelde ons mede, dat hij deze pomp aan de Leden van BIOLOGIA MARITIMA wil leveren tegen de gereduceerde prijs van f.12,50. Op de pomp, welke van Nederlands fabrikaat is en thans tot de meest verkochte pompen behoort, ontvangt de koper een jaar garantie. De pomp is bij de Heer Stol (zie advertentie achterzijde omslag van DE KOR) tegen vorengenoemde gereduceerde prijs uitsluitend verkrijgbaar op vertoon van het Bewijs van Lidmaatschap van onze Vereniging voor het jaar 1954. Zij, die de pomp toegezonden willen krijgen, dienen hun bestelling uitsluitend op te geven aan de Algemeen Secretaris, Oranjelaan 25, Rijswijk (Z-H).

Benarive vorengenoemde luchtpomp was ook een thermostaat -een Little Wizard product (type ET 4)- aanwezig, welke buiten op de wand van het aquarium kan worden bevestigd. Deze thermostaat heeft grote voordelen:

- a. komt niet met zee-water in aanraking;
- b. bezit een controle-lampje;
- c. bezit een controle-knop teneinde te kunnen zien of het element nog goed werkt;
- d. is gemakkelijk regelbaar door een draaibare knop;
- e. bezit een regelaar voor temperatuurschommelingen.

De prijs van dit apparaat bedraagt f.25,--.

Vervolgens vertoonde Uw verslaggever een groot aantal kleurendiaposities -waaronder verscheidene opnamen uit zee-aquaria- welke ons de wondere schoonheid van de Schepping te aanschouwen gaven. Nadat ten slotte nog een aantal Zee-anemonen onder de Leden verdeeld waren, werd deze geslaagde bijeenkomst gesloten. --

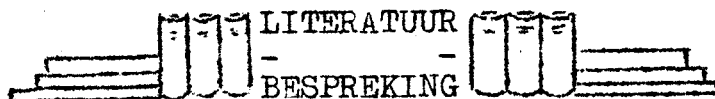
J.H. Kroon, Secr.

----- SERVICE VAN DE LEDEN VOOR DE LEDEN -----

Diargaarde "Blijdorp" te Rotterdam heeft ons een bun geschonken, zodat het nu eenvoudiger wordt de Leden van dieren te voorzien, die alleen in water verzonden kunnen worden. Hierbij hartelijk dank, "Blijdorp"! Ook beschikken wij nu over een 10-literfles voor de verzending. Daar ik de dieren niet thuis heb, worden de Leden verzocht een eventueel bezoek van te voren aan te kondigen om teleurstelling te voorkomen. Verzendsmateriaal gaarne per omgaand terug te zenden. Portokosten niet aan mij vergoeden, maar aan de Algemeen Penningmeester.

De voorraden dieren en planten zijn bijna uitgeput; er zijn alleen nog Driedoornige Stekelbaarsjes, Paarde-anemomen en Alikruikken. Zodra het weer wat warmer wordt, verwacht ik belangrijke aanvulling. Denkt U er om, dat niet alleen aanvragen, maar ook toezendingen op hoge prijs gesteld worden. Alles, wat U van Uw excursies mee kunt nemen, kan anderen ten goede komen. --

C. van der Meer

Hans Hass is een goed verteller en een nog beter fotograaf. Dit kunt U zelf vaststellen door zijn boek, getiteld

MANTA

Diepzeeduiken in de Rode Zee

zowel te lezen als te zien. Geïnspireerd door vroegere onderzeese onderzoeken in de Caribische Zee, doch gehandicapt door het tijdens de laatste wereldoorlog verloren gaan van zijn expeditieschip "Zeeduivel" en bijbehorende uitrusting, besluit deze Weense auteur er geheel alleen op uit te gaan. Zijn doel is Port Soedan, gelegen aan de Rode Zee. Van daaruit onderneemt hij, gewapend met speer en camera, zijn duiktochten bij koraalbanken, -eilandjes en gezonken schepen.

Weliswaar vormen zijn gegevens geen afgerond biologisch geheel (daar zijn zij te oppervlakkig voor), doch voor de zee-aquarianer zijn de bevindingen van Hass bij zijn duiktochten toch van belang, omdat hierdoor weer iets meer bekend wordt over de gedragingen van vele ter plaatse voorkomende zeedieren. De 81 fraaie foto's, waarvan ruim de helft uit onderwateropnamen van zeedieren bestaat, leveren de aandachtige beschouwer daarbij ook veel wetenswaardigs op.

De Nederlandse vertaling is van Mr Louis de Bourbon; de Nederlandse benaming van sommige vissoorten is niet altijd juist, doch het vermelden van de wetenschappelijke namen maakt dit weer ten dele goed.

Het boek wordt, in royale uitvoering, uitgegeven door Uitgeverij en Drukkerij Hollandia, Baarn. De prijs bedraagt in linnen band f.12,90.

G.G.P. Wouda

LAAGWATERTIJDEN voor HOEK VAN HOLLAND (1954)

17 April	10.10 u. en 22.17 u.,	18 April	10.44 u. en 22.44 u.
24 April	0.24 u. en 12.57 u.,	25 April	1.16 u. en 13.55 u.
1 Mei	9.06 u. en 21.16 u.,	2 Mei	9.54 u. en 22.03 u.
8 Mei	1.56 u. en 14.29 u.,	9 Mei	2.51 u. en 15.31 u.

Zie voor enige andere plaatsen de herleidingstabel in DE KOR nr.39.

VERENIGINGSADRESSEN:

Algemeen Voorzitter: Dr C. van der Meer, Rochussenstraat 12, Delft
Algemeen Secretaris: J.P.J. Turlings, Oranjelaan 25, Rijswijk Z-H
(Inlichtingen over en aanmelding voor het lidmaatschap;
alle algemene correspondentie betreffende de Vereniging)
Algemeen Penningmeester: M. Bot, Sportlaan 75, Vlaardingen; giro
nummer 349352 (Contributie-betalingen, donaties, enz.)

MAANDORGAAN "DE KOR":

Zendt alle kopij en daarmee verband houdende stukken, alsmede opgaven van advertentie-teksten, aanvragen voor proefnummers en adresveranderingen uitsluitend aan de Redactie-Administratie: Hulshorststraat 6, 's-Gravenhage